

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben: egész évre 16 kor, félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
fél évre 10 kor, negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.
Laptulajdonosok és főszerkesztők:
JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:
Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11
Kiadóhivatal:
HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

Rákóczy-ünnep.

Szabadka szab. kir. városnak, az ország harmadik városának nagy ünnepe volt vasárnap. Ekkor ülte II. Rákóczy Ferencnek, a magyar szabadsághősök legeszményibb alakjának emlékét. Büszke önérettel mondhatjuk, hogy városunk méltó volt Rákóczy nagy emlékéhez és önmagához. Szívét megnyitotta Rákóczy szellemének s tegnap nem lehetett másról hallani, mint a kuruczok dicső koráról s annak fényes alakról, a nagy fejedelméről. Az a kivilágítás, mely szombaton este beragyogta a várost, azt gondolom, az erősödő magyar szellemnek dicsőséges fénye s a Rákóczy szent emlékében a magyar trikolor alatt gyülekező népség nagy tömege a nemzeti érzésnek és öszszetartásnak hatalmas megnyilatkozása.

Igy van ez jól. Addig erős valamely nemzet, míg dicső őseinek és nagy fiainak emlékét szívében megőrizi s erényeit követi. A magyar nemzetnek pedig soha sem volt nagyobb szüksége arra, hogy az ő dicső Rákóczy Ferencének a nyomdokaiban haladjon, mint épen ma, mikor a kozmopolitizmus bontogatja sötét szárnyait a nemzet fölött, hogy kiirtsa annak kebeléből a faji és nemzeti érzést s mikor az osztrák abszolutizmus emeli föl hideg csont karjait, hogy avval megfojtsa a magyar szabadságot.

A mi dicsőséges II. Rákóczy Ferencünk örök halhatatlan példája az erős faji érzésnek s az anyaföldhöz és nyelvhez való ragaszkodásnak, másrésztől el nem muló fényvel ragyog a magyar szabadság egén mint egy fényes csillag, csillaga a hazáért való áldozatkészségnek s a hazáért elviselt ezerszeres martiriumnak.

Szabadka szab. kir. városa, midőn oly kegyelettel adózott a kuruczok korának s a kuruczok nagy fejedelmének II. Rákóczy Ferencnek, csak azt bizonyította be, hogy polgárainak szívében él és uralodik a haza és szabadságszeretet. Jöhetnek azután a borongós és válságos idők, a nép szívében e kétszent érzés tüzei és

aczélozza; s nincs a pokloknak ereje, mely erőt vegyen az ilyen népen.

Te hatalmas szellem, dicsőséges Rákóczy Ferenc, nézz le onnan a te dicsőséges honodból erre a szegény küzködő magyar népre, mely a te néped, erre az országra, a mely vissza óhajt a saját anyai keblére örök pihenőre . . . dicső szellemed, hősi honszerelmed, ragyogó példád, ősi szent erkölcsöd ragyogjanak fölöttünk s világítsák be az utat ami nemzeti létünk, biztos jövőnk és boldogságunk felé. . . !

* * *
Szabadka szab. kir. város az ő Rákóczy-ünnepével bátran az ország színe elé állhat: jól sikerült s bizton reméljük, nem mult el anélkül, hogy a polgárság szívében a hazafias érzéseket nem lobbantotta volna lángra.

A dicső fejedelem szabadságharozának kétszáz éves évfordulója ez az 1903. esztendő s ha talán másutt nagyobb fényvel, de annyi melegséggel, lelkesedéssel, mint aminővel a mi magyar népünk tüntetett Rákóczy emléke mellett, talán sehosem áldoztak a hazafiság oltárán. Mindenütt zászlók lengtek a házakon, az arcokon pedig valami ideális érzés fénye ragyogott, a lelkesedés és honszerelme.

Reggeli hangulat.

Reggel hat órakor ágyuszó hangja oszlatta el a városban a nagy esőndet, mire felzendült a városi önkéntes tűzoltó zenekar Rákóczy indulója szövegének hangjai mellett járták be tőzoltóink városunk több utcáit. A főterek csakhamar megteltek publikummal, az égen néhány sötétebb báránnyal uszott, kedvező időt jósolva az ünnepélynek. Közvetlen 8 óra után megkezdődött az ünnepelő közönségnek és az egyes testületeknek a Pest szálló előtt való gyülekezése. Ott láttuk zászlóik alatt a:

szabadkai ipartestületet,
kath. legényegyesületet,
kőművesek ipartársulatát,
szabadkai pinczoregyletet,
a katolikus kört,
a függetlenségi kört,
a betegsegélyző pénztár-egyletet.

Kilenczed fél órakor indultak el a városi hatóság vezetése alatt az ünnepélyre, isteni tiszteletre.

Ünnepi istentisztelet.

A sz. Teréz egyház fényesen feldisített oltára előtt, de meg a nagy hajóban is ropant tömeg tolongott. A szentélyben ott volt a városi bizottság és a törvényhatósági bi-

zottság, Sohmausz Endre főispán és Biró Károly polgármester vezetése alatt. A hajóban pedig a különböző egyesületek foglaltak helyet. Az ünnepies szent misét *Mamussich* Félix cz, kanonok, sz. terézi plébános pontifikálta Lukácsy István, Simrák Béla, Winkler Lónárd segédlete mellett. Offertoriumra a templomi ének és zenekar előadta Gaál Ferenc: »Ave verum« cz. duettjét. A mise végével pedig nagyszerű jelenet volt az, midőn a kórusi énekkel előzenéklése mellett az aranyos ruhába és az oltár szent zsámolyánál térdelő papság meg a nagy közönség énekelték a magyarok imádságát: »Isten áld meg a magyart!«

Néppünnepély.

Az istentisztelet után az összes ünnepelő-közönség vig zeneszó mellett a hatósággal élén a diszünnpélyre vonult, mely a Pest szálló nagy termében tartatott meg. A nagy terem egészen zsufolásig megtöltötte az ünnepelő tömege. Diszes hölgykoszoru foglalta el a középszekeket s a baloldali fülke fölött gazdag palma csoport s virágdisz közepén nemzeti színű guirlandokkal körülveve ott tündöklött II. Rákóczy Ferenc ideálisan szép képe. A dalárda elzengte a Hymnust.

Dr. *Bólyis* József kultusz-tanácsos, a Rákóczy ünnepet rendező bizottságok elnöke rövid, de emelkedett szellemű hatásos beszédben nyitotta meg az ünnepélyt.

Utána *Mokossay* Mátyás esperes, sztrókusi plébános lépett magyar diszes papi atillában nemzeti kokárdával a mellén a szónoki emelvényre, hogy elmondja az ünnepi beszédet. A magyar papot az egész közönség lelkes éljenzéssel fogadta. *Mokossay* esperes lelkes hangon kezdett szólni s erős vonásokkal állította a lelkek elé Rákóczy fenséges és nemes alakját.

Azután elmondta a Rákóczy-familiának egész élettörténetét az ősiük Legyelországból való bevonulásától egész az utolsó Rákóczy-fiu elhunytáig. Nyelvezete nem volt költői és fényes; a beszéd nem volt a retorika szabályai szerint felépítve, de soha közvetlenebbül, melegebb magyar szívvvel nem hallottunk ami Rákóczynkról beszélni, mint *Mokossay*tól. Ahol pedig leírta Kolonics kardinalisnak és az osztrák kormányoknak gonosz terveit Rákóczy ellen, hogy annak milliárdnyi vagyonát azután elkoboztassák, s amint elmondta, mint zsarolta az osztrák soldateszka a magyar népet, mélyen megindult mindenki a nagy fejedelem sokszoros martiriumán és düh fogta el a szíveket az osztrák gazságok miatt. *Mokossay* beszéde egyszerűsége mellett mély nyomokat hagy a szívekben s a Rákóczy kornak ezen kitűnő tudósa

egészen meghódította tüzes, lelkes, idealis hazafiságával a közönséget.

A díszbeszéd után *Abrásits* Antal polg. iskolai igazgató szavalta el Lamperth Géza »Rodostó« cz. költeményét, lelkesen, kitűnő szónoki vervevel. Különösen az utolsó versszakok szavalása ragadta magával a közönséget.

Majd felharsant a szabadkai Dalegyesület harcias éneke a *Rákóczy induló* Goll Jánostól. Mintha tűz ömlött volna el fölöttünk, mely belekapott a sziveinkbe, a lelkesedés csodás árja ragadott el mindenkit. Büszkék vagyunk, hogy magyaroknak teremtett az Isten. Harsány hangon hangzik a kurucok harci kiáltása s mi utánna kiáltjuk: Éljen a haza!

Esti ünnepély a színházban.

II. Rákóczy Ferencz emlékének ünneplése a városi színházban záródott be egy nagyszabású hangversenybe illesztett színelőadással. Városi színházunkat zsúfolásig megtöltötte az ünneplő közönség, a páholyokban előkelő gyönyörű asszonyok díszes koszorúja emelte az ünnepély fényét.

I. Rákóczy-nyitányt, Kéler Bélától, Gaál Ferencz vezénylete alatt előadta a színházi zenekar.

II. Kurucz dalokat a tárogató eladta Hasi Kálmán bandájának klarinétosa.

III. Szép volt a Dalegyesület által előadott Kurucz dal, Gel Jánostól.

Ezután következett Szigligeti »Rákóczy Ferencz fogsága« cz. színműnek vázlatos előadása három jelenetben. Az első az, mikor Zrinyi Ilona meglátogatja Ferencz fiát a jezsuiták neuhauzi intézetében. A másodikban Longeval kapitány árulása következtében Rákóczyt Solári emberei elfogják. A harmadik jelenet a hazájába Lengyelországból visszatérő Rákóczynak diadalmas útja.

Színészeink helyzetük magaslátán álltak, áthatotta őket is a hazafias lelkesedés szent tüze.

Különösen szép volt Szilágyi Berta, Zrinyi Ilona és Olasz Klári, Amáliának, Rákóczy nejeinek szerepében. A mi kedves, régi Baróthyknak, mint Rákóczy hercege szavalta lelkesen Rákóczy üzenetét a magyar népnek. Csizsór Rákóczy Ferencz szerepében jó színésznek bizonyul s meghódítja magának a publikumot elegans játékaival.

Az egész ünnepség sorozatnak fináléja Huber *Rákóczy indulója* volt, melyet dr. Brenner és Maczák Manó zongora kísérete mellett énekelt el a szabadkai dalegyesület.

A szabadságnak háborgó, éggel viaskodó hangjai áradtak szét a nagy színteremben, a lelkekbe pedig beköltözött Rákóczy szelleme: a hazáért élni és meghalni!

Szabadkai Dalegyesület.

A szabadkai Rákóczy ünnepély eszméje a szabadkai Dalegyesület kabalében fogamzott meg; Révfy Jenő dr., a dalegyesület elnöke és Kersch Mihály, a körmester fáradhatatlan buzgósággal törekedtek arra, hogy ez az eszme valósággá váljék. Senki el nem tagadhatja, hogy a Rákóczy ünnepségek Szabadkához méltóan méltósággal és nagy fényvel folytak le. Hazafias kötelességünknek ismerjük a publikum nevében, melynek szócsöve vagyunk, a szabadkai Dalegyesületnek és vezetőségének sok fáradozásaiért köszönetet mondani. A szabadkai Dalegyesület a kulturának és a hazafiságnak apostoli iskolája; ez alkalommal fényes eredménnyel dokumentálta, hogy hivatásának magaslátán áll. A publikum megértette lelkes felhívásukat, tömegesen csatla-

kozott hozzájuk Rákóczy ünneplésében s a nemzeti érzések oltárán a hazafiság szent tüze ujult erővel lobogott föl, szérta szét világosságát és áldást osztó melegét.

Országgyűlés.

Bágyadtan kezdték meg ma az obstruálók csoportja működésüket. Perczel Dezső fél-tizenegy órakor nyitotta meg az ülést. Molnár Jenő és Vlár Aurél személyes ügyeinek elintézése után Holló Lajos emelkedett szó-lásra. A katonai nemzeti követelésekről szólt majd áttér Tisza katonai »reformjára«. Valamennyi hézagoss és ki nem elégíti. Az egész program rossz benyomást tesz. A miniszterelnöknek kijelentései is bőven meg vannak spékelve olyanforma kijelentésekkel hogy »amennyibe lehetséges lesz«, vagy »különös akadályok nem gördülnek eléje«. Hosszasan foglalkozik a delegációk papiros-jelentéseivel amelyek évről-évre a magyar nyelv fokozatos haladásáról és térfoglalásáról tesznek tanúságot.

Mikor még hire-hamva sem volt a lét-számemelésnek, a miniszterelnök már akkor kijelentette, hogy hadseregünk nem áll a kor színvonalán. Idézi a miniszterelnök program-beszédéből a felségjogokra vonatkozó passz-szust. Visszautasítja pártja helyeslései közt azt a felfogást, amely a magyar nyelv jogát kiséjajátítja egy idegen állam uralkodójának javára. Abszurdumnak mondja, hogy törvényeinknek csak akkor volna hatása, kötelező ereje, ha ahhoz Ausztria hozzájárul. (Közbe-kiáltások: Árulás!)

Deák az 1848-iki jogfolytonosság alapján állott. Tisza ezt a jogfolytonosságot teljesen elejtette. Hosszas történelmi visszpillanatással bizonyítja, hogy Tisza programja támadás a magyar nemzet jogai ellen. A kolduspolitika s az erőszak politikája küzd a nemzeti követelések ellen. De hiába minden törekvés: azoknak győzniük kell.

A honvédelmi miniszter körrendelete.

Az új honvédelmi miniszternek erős a reménye, hogy még ebben a hónapban országszerte megkezdhető lesz a sorozás foganatosítása s már körrendeletet is bocsájtott ki az összes törvényhatóságokhoz, amelyben az ujonczozási előmunkálatok sürgős teljesítését kívánja, úgy hogy a sorozások november hó 23-tól kezdődőleg egy hónap leforgása alatt országszerte befejeztessenek. A rendelet már megérkezett a szabadkai hatóságokhoz is, amely a katonai parancsnoksággal egyetértve legközelebb állapítja meg a szabadkai fősorozás idejét és sorrendjét.

A miniszter körrendelete így szól:

46,000/VII. a. sz. M. kir. honvédelmi miniszter.

Szabadka szab. kir. város közönségének.

Minthogy a politikai helyzetben beállott változás reményt nyújt arra, hogy az 1903-ik évre kiállítandó ujonczok rövid idő alatt országgyűlésileg meg fognak ajánlatni, hivatali elődömnök a folyó évi május 20-án 44,200. szám alatt kiadott körrendelete kapcsán föl-hivom a törvényhatóságot, hogy az ujonczozási, utazási és működési terveket az illetékes kiegészítési parancsnokságokkal egyetértőleg akként állapítsa meg, hogy az idei fősorozás a folyó évi november hó 23-tól december 23-ig terjedő idő alatt foganatosítható legyen.

Tekintettel arra, hogy a sorozási időszak a

szekottnál jóval rövidebb időben állapított meg, éppen a sorozási időszak rövidege miatt a kiegészítő parancsnokságok egy és ugyanazon időben esetleg több sorozó bizottságot lesznek kénytelenek kiküldeni, az ujonczozási, utazási tervek szerkesztésénél az e tekintetben fölmerülhetők fönnakadások elkerülése végett a kiegészítő parancsnokságok óhajai figyelembe veendőek.

Ugyanesek az idő rövidegére való tekintettel az utazások a lehető legrövidebb időre szoritandók az egyes működési napokra a megvizsgálandó állításköteleseknek a véd-törvényi utasítás I. rész 42. §-ában meghatározott legnagyobb száma: 200 veendő fel, a mozgósítási iratok pedig feltétlenül valamely utazási vagy működési napon vizsgálandók meg.

Ezuttal is újból megjegyzem, hogy az ujonczozási, utazási és működési tervekben a vasárnapok és római katolikus, nemkülönben a protestáns és izraelita ünnepnapok, valamint oly sorozó járásokban, ahol görög-keleti vallásnak nagyobb számban vannak, a görög-keleti ünnepnapok is működési napokul föl nem vehetők, illetőleg görög-keleti és izraelita vallásnak csak hivatali elődömn előző körrendeletében megjelölt módon vezethetők elő.

A kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg ujonnan szerkesztendő tervek a szokásos módon kiállítva hozzám jóváhagyás végett minél előbb, de legkésőbb folyó évi november 12 ig okvetlenül fölterjesztendőek.

Ezen egyetértőleg megállapított terveknek a sorozójárási tisztviselők tájékoztatása végett való előleges közlése, továbbá hivatali elődömnök a folyó évi február 19-éről 5000/VIII a. szám alatt kelt rendeletével már megküldött nyomtatványokkal való elbánás, nemkülönben az időelőtti önkéntes beléphetés, valamint a vegyes felülvizsgálatok és a külföldön tartózkodó magyar honosságu állításkötelesek megvizsgálása tekintetében ezuttal csak a hivatali elődömn előző körrendeleteiben foglalt rendelkezésekre utalok.

Az ujonczozás tényleges végrehajtásáról a kiállítandó ujonczoknak az országgyűlés által történt megajánlása után fogok intézkedni. Budapest, 1903. évi nov. 3-án.

Nyiry,
honvédelmi miniszter.

A zsidó hitközségi választások.

Városunk izraelita hitfelekezeti polgárai az utóbbi időben izgalmas napokat éltek át. A képviselő testület mandátumának lejártával két táborra szakadt a zsidóság. Az egyik tábor az eddigi regiem hiveiből állott, a másik a gyökeres reformálás, a hitközségi választmány teljes felfrissítését tartotta a hitközség belügyére elodázhatlan szükségességgnek. Tegnap volt a döntő küzdelem. A hitközség adózó polgárai a választási urna elé járultak, hogy három évre megválasszák előljáróikat és a választási küzdelem eredménye megmutatta hogy a tagok nagyobb része nem volt megelégedve az eddigi képviselőtestülettel, mert azt ugyszólván teljesen kibuktatta. A választás reggel 9 órakor kezdődött, a választás elnökévé megválasztott Weisz Ferencz vezetése alatt, a ki igazi rátermettséggel, részrehajlás nélkül felelt meg megbízatásának és az ő tapintatos eljárásának köszönhető, különösen azon ténye következtében, hogy a közohaj ellenére beboesátotta a közönséget a

választási terembe, hogy az egész aktus az alkalomnak megfelelő komoly mederben, minden rendszavarás nélkül folyt le.

Bizalmi férfiak voltak: Kohn Mór, Horovitz Ignác, dr. Taussig Izó, dr. Fischer Jákó, dr. Csillag Károly, Sugár Manó és Buchwald Samu. Az elnök 3 óra 20 perczkor tűzte ki a félórai zárórát, a melynek letelte után a szavazatok összeolvasásához fogtak, ami öt teljes órát vett igénybe, úgy, hogy 9 óra elmúlt már, mikor az eredmény ki lett hirdetve. Leszavaztak összesen 248-an. A legtöbb szavazatot nyerték és így a következő három évre megválasztott képviselőtestület tagjaivá a következők lettek:

Dr. Blau Géza, Hartmann Rafael, dr. Klein Adolf, dr. Csillag Károly, Guttman Lajos, Geiger A. Mór, Reiter Károly, dr. Wilhelm Adolf, Kunetz Ignác, Mayer Mór, dr. Fischer Jákó, dr. Gruber Károly, Czopf Henrik, Buchwald Lázár, Koch Simon, Kainer Vilmos, Weiss Ferencz, Sugár Manó, dr. Kráhl Lipót, ifj. Buchwald Adolf, dr. Vécei Jenő, Hahn Lajos, Halbrohr Adolf, Lányi Mór, Hubert Fülöp, Lóvi Herman, Horovitz Ignác, Krausz Mór, Taussig Vilmos, Lóvi Mór (keményítőgyáros), Schossberger József, Spitzer Ignác, Weitzenfeld Salamon, Engler Ignác, Kohn Mór, Pirnitzer Vilmos, Weinbut Adolf, dr. Barta Antal, Brummer Gyula, dr. Török Ármin, Grünfeld Ignác, dr. Dömötör Miksa, Spitzer Adolf, Neubausz Bernát és Klein Géza.

Az újjennan megválasztott képviselőtestület a legközelebbi ülésében fogja az izr. hitközség elnökét és a többi előjáróját saját kebeléből megválasztani.

H I R E K.

Szabadka, november 9.

Az új kormányelnök Szabadka városához.

Tisza István gróf az új kormányelnök ma leiratban értesítette városunk törvényhatóságát az ő és miniszteriumának kinevezéséről s egyben föl hívja a törvényhatóságot, hogy őt működésében támogassa. A leiratot a tanács a legközelebbi közgyűlés elé fogja terjeszteni. A leirat szövege a következő:

Szabadka sz. kir. város t. közönségének

Szabadka.

Ő cs. és ap. királyi Felsőge gróf Khuen-Héderváry Károly val. belső titkos tanácsos urnak és hivatali elődömnök miniszterelnöki állásáról való lemondása következtében, folyó évi november hó 3-án kelt legfelsőbb kéziratával engem magyar miniszterelnökké legkegyelmesebben kinevezni s előterjesztésem folytán ugyanazon napról kelt legfelsőbb elhatározásával Lukács László urat pénzügyi, Plósz Sándor urat igazságügyi miniszterévé legkegyelmesebben újlag kinevezni, illetőleg ezen eddig is viselt állásaikban megerősíteni, továbbá Hieronymi Károly országgyűlési képviselő urat kereskedelemügyi, Cseh Ervin képviselő urat horvát-szlavon-dalmátországi tározanélküli, Berzeviczy Albert országgyűlési képviselő urat vallás és közoktatásügyi Tallián Béla országgyűlési képviselő urat földmívelésügyi és Nyiri Sándor cs. és kir. vezérőrnagy urat honvédelmi miniszterévé legkegyelmesebben kinevezni, engem pedig egyidejűleg a belügyminiszterium vezetésével valamint a legmagasabb személye körüli miniszterium ideiglenes vezetésével legkegyelmesebben megbízni méltóztatott.

Midőn erről a törvényhatóságot úgy állásom elfoglalása alkalmával ezennel értesitem, egyttal azon várakezásoknak adok kifejezést, hogy úgy engem, mint miniszter-társaimat legkegyelmesebb Urunk Ó Felsőge bizalma által elénk tűzött feladataink megoldásában, törvényes hatásköréhez képest hazafias buzgalemmal és erélylyel támogatni fog.

Budapest, 1903. évi november hó 7-én.

Tisza.

— **Személyi-hír.** Schmausz Endre főispán ma reggel Bajára utazott, hol a közigazgatási bizottság mai ülésén elnököl.

— **Az igazoló választmány ülése.** Az igazoló választmány holnap kedden délután 4 órakor tartja meg ülését, a melyen a virilisták névjegyzékét fogják megállapítani.

— **Halálozás.** Egy fiatal, törekvő lélek röppent az örökkévalóság honába. Szántó Ilona polgári iskolai tanárnő szombaton délután hosszas szenvedés után elhunyt. Az élete virágában elköltözött kiváló tehetségű munkása a padeagógiának tulajdonképen hivatásának áldozata lett. Egy ünnepi beszéd tartása alkalmával meghűlt és a betegség elsorvasztotta a fiatal életerőt. Ma délután fél 3 órakor volt a temetése nagy részvét mellett. Az izr. hitközség előjárósága az állami tanítónőképző tanári kara és növendékei testületileg jelentek meg. A ravatalnál dr. Singer Bernát főrabbi bucsuztatta el az őt ifjan elköltözött szivrehatóan, úgy hogy szem nem maradt szárazon. A gyászestéről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Szántó Ede és neje szül. Hahn Róza fájdalomtól megtört szívvél jelentik forrón szeretett leányuk Szántó Ilona polgári iskolai tanárnő szép reményekre jogosító élete virágjában hosszas szenvedés után történt gyászszos kimúltát. A drága halottat a lesújtott szülőknél kívül siratják testvérei: Szántó Erzsébet férj. Szöllösi Jenőné, Szántó Margit, Szántó Miklós, Szántó Mihály. Nagybátyja: özv. Hahn Mihályné. Sógora: Szöllösi Jenő, ugyszintén számos rokonai, barátai és ismerősei. Temetése november hó 9-én délután fél 3 órakor fog a gyászházból (Széchenyi-tér 105.) végbemenni. Áldás és béke poraira!

— **A Rákóczy ünnepély** tiszta jövedelme 336 koronát tesz ki. Az összeget Pesti Iliász Lajos szinigazgató, aki ez alkalommal a rendesnél kevesebb napiköltséget számított föl, a Rákóczy-szobor alaphoz leendő juttatása végett átszolgáltatta Bölts József dr. kultusztanácsnok kezéhez.

— **Meghívó.** »A Műpártolók köre« f. év. nov. hó 22-én (vasárnap) d. u. 4 órakor a Pest szálló disztermében ülést tart, a melyre a kör tagjait tisztelettel meghívom. Szabadka 1903. nov. 9. *Siebenburger Károly*, a »Műp. Kör« elnöke.

— **Egy színész öngyilkossági kísérlete.** Zomborból írják: Tegnap hajnalban Szénásy György, a jeles tehetségű színész, öngyilkossági kísérletet követett el. Szerelmi bánatból akart meghalni. Bár állapota súlyos, remény van hozzá, hogy fölépül.

— **Halálozás.** Wenczel Józsefné, templomi zenész és színházi zenekarvezető neje az éjjel hosszas szenvedés után elhunyt. Holnap temetik. Palásthy Ödön a zombori pénzügyigazgatóságnál s. titkár, szorgalmas, derék tisztviselő, hosszas szenvedés után, élte 44. évében meghalt. Halálát neje és hat kis árvája siratja.

— **Öngyilkos aggastyán.** Egy szerencsétlen öreg ember Tóth István helybeli 70 éves földmivelő, a kinek a helyett, hogy az aggkort megillető nyugalmas életben lett volna része, a folytonos családi per-patvar keserűségét kellett tűrnie, ugyannyira, hogy még azt a rövid időt sem bírta kivárni, a melyet a sors számára juttatott, hanem az éjjel végző elkeseredésében a VII. körű lakásának kis kamrájában egy kötélrel a gerendára akasztotta magát és mire felesége észrevette a szerencsétlenséget és levágta a kötélről, a gyenge öreg emberből elszállott a lélek. Az öngyilkos aggastyán holttestét a mentők kivitték a bajai temető hullaházába, a hol ma délután ejtették meg a rendőrorvosi boncolást.

— **Egy közveszélyes bűnös letartóztatása.** A rendőrség letartóztatott egy a zimonyi gyoravonattal elutazni akaró egyént, a kiben egy rég óta keresett bűnös fedeztek fel. Kihallgatásakor Sztrajkov Milán tevarisovai illetőségűnek mondotta magát, de csakhamar kitűnt, hogy ugyanazonos egy május havában Szabadkán elkövetett lopás tettesével, aki akkor magát Kubatovits Antal garai illetőségűnek nevezte. Többször büntetett veszedelmes zsebtolvaj, aki még a garai községi előjáróságot is félrevezette a Kubatovits névvel, a mely nevű egyén csakugyan létezett és így az előjáróság a hány-szor csak oda tolonozolták, mindig elfogadta. Valószínű, hogy a mostani neve sem igazi s ezért a rendőrség erősen kutat a kiléte után. A notarius gonosztevő, aki maga bevallja, hogy mióta csak visszaemlékezni tud, mindig csalásból és lopásból tartotta fenn magát, a lugosi vásárról jött egy társával, a hol valószínűleg sikerrel működtek, mert megmozgatásakor 30 és néhány frtot találtak nála. A társnak sikerült elutaznia s a rendőrség sürgönyileg intézkedett, hogy Kulán keressék.

— **Blokkázás.** Bács-Almásan a vasuti vendéglőben iddógáltak almási és madarasi legények, kik ellenőrzési szemlén voltak. Összekülönbözés volt a multság vége, — a szót tett követte és Müller Fülöp bicskát rántva leszurta Bilinovits Istvánt, ki azonnal meghalt. A tettest a csendőrség letartóztatta.

— **Anyakönyvi hírek.** M e g h a l t a k : Mládé Margit 2 hó. Marczikies Jusztina 4 év, Kopilovics Jakabné Mekorév Katalin 72 év, Milodánovics Margit 8 év, Beer István 58 év, Malustyik Viktória 9 hó, Szegvári László 2 év, Varga Erzsébet 3 év, Szántó Ilona 23 éves, Takács Ferencz 6 napos, Hegedűs Mihály 16 év, — Szül. 31, 18 fiu, 13 leány. — Házasság: Aladics Ferencz, Raki-csics Sztanével, Vujics Mátyás Jakovesics Magdolnával. Babiánovics József Tumbász Sztanével, Sárcevizs Ferencz Sztanties Borbálával, Grosz Mihály Farkas Magdotnával, Tésits Milán Ognyanov Lyubiczával, Horváth Mátyás Boros Viktória. — Eljegyzés. Tóth Mihály Fábán Fábán Emerinnia, Sokesics Gergely Vojnich Teréz, Sárcevizs Máté Molyárszki Dómet, Pollák Ignác Kunetz Sarolta, Pfau Géza Kneffel Margit, Bubori Imre Govorkovits Mária.

SZINHAZ.

Bemutakozás.

Szombaton este volt színházunkban az idei szezon első előadása és örömmel tapasztaltuk ez alkalommal, hogy a műpártolást illetőleg

is már nagy város vagyunk. Azt hittük, hogy a közönség nem nagy érdeklődést fog mutatni a tavalyi szezonban ugyan óriási hatással előadott, de a már tiszszernél több ízben is megismételt egerette reprise iránt és ime zuffolt ház tapsolt a pajsán királyfi pompás személyesítőjének, a régi kedvenczét örömmel és ismétlődő tetszésnyilvánításokkal fogadta hálás közönsége, különösen a belépőnek ez alkalomra készült vers-szaka kellett élénk visszhangot a viszontlátásnak örvendő publikumban. *Gerlaci Hermin* művészete az idei szezon egyik legerősebb oszlopa lesz. »Bob hercege« előadása általában véve valamivel lanyhább volt a tavalyi fényes sikerű előadásoknál, a mi azonban minden valószínűség szerint csupán az első találkozás okozta feszélyezettségnek tulajdonítható, a mi különösen a női karnál volt észlelhető.

Az első premiére.

Holnap kerül az új színidényben az első ujdonság színre. A társulat drámai személyzete, a melynek új erői és alkalommal mutatkoznak be *Ruttkay Györgynek*, a budapesti nemzeti színházban óriási sikerrel előadott »Sötétség« című színművet fogja színre hozni.

Meghívó.

A színügyi bizottság t. tagjait van szerencsém ez uton is értesíteni, hogy a színügyi bizottság hetenkénti üléseit vasárnaponként délelőtt 11 órakor dr. *Bólyi József* kulturatanácsnok ur hivatalos helyiségében tartja, a mely ülésekre a t. bizottsági tag urakat tisztelettel meghívom.

Szabadkán, 1903. nov. 9.

Sziebenburger Károly,
szin. biz. elnök.

Törvénykezés.

Képviselő és orvos pöre. A szegedi novemberi esküdtsozoki ciklus egyik érdekes ügye *Drakulics Pál dr.* zombori képviselő és *Donoszlovics Pál dr.* orvos pöre. Donoszlovics tudniillik sértő cikkeket irt Zombor és Vidéke című lapjában a képviselő ellen, aki rágalmasz miatt följelentést tett. Ezt az ügyet tárgyalja e hó 19-én és 20-án a szegedi esküdtbíróóság.

A megvadult sertés.

Hajdu István b.-topolyei lakosnak *Bodor Anna* nevű 8 éves mostoha leánykája *Udvardi Istvánnál* volt szolgálatban. A f. év június havában egy alkalommal, a mikor a kis pesztonka gazdájának disznóit őrizte, összemarakodtak a sertések a szomszédbeliekkel. A leányka a veszekedő állatokat szét akarta szalasztani, s eme iparkodása közben az egyik szomszédbeli sertés neki ugrott és az arcán, meg a lábán összeharapdálta, sőt még az egyik fülét is lekapta. Az ügyesség a leány szolgálatadói ellen gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt emelt vádat, minek következtében a büntügyi főtárgyalás ma lett megtartva *Szerdahelyi Sándor* elnöklete alatt. A bizonyítás során nem lévén megállapítható a gondatlanság fenforgása, a kir. ügyész a vádat elejtette, minek következtében a kir. törvényszék a vádlottakat az ellenük emelt vad és annak következményei alól felmentette.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 10-ére enyhe száraz időjárás várható.

Filléres tőke és 100 % jövedelem.

II.

Ep ez az illető vállalat az, mely a lúgas mivéléshez, bár az igen egyszerű nyomtatott kezelési könyvecskét küld minden rendelőnek, melyből, aki soha szőlőt nem látott is, a legkifogástalanabul állíthatja be és bámulatos eredménynel termelheti a lúgas szőlőt.

A legszegényebb is megszerezheti és mindenkinek van annyi érkezése, hogy azt a minimális időt, melyet gondozása igényel, reáfordíthassa. Jövedelmezőségét nem kell ecselelnem s csak példának említem fel *Fáter Béla* kovácsmestert *Szent-Békán*, *Zala-megyében*, kinek egyetlen egy szál lúgasmivélésű tőkéje 1899. évben 196 (egyszázkilencvenhat) liter bort adott; 1900-ban 1721 (egyezerhatszázhuszonegy) fűrt volt rajta s lett 2 és fél akó bora, sőt a két szomszédjába átnyúló ága annak, akik gondozta, 1 akó bort, a másikkak, aki elhanyagolta, 50 fűrtöt adott még azon kívül 1901-ben 2226 (kettőezerkettőszázhuszonhat) fűrtöt termelt és még ezenkívül a két szomszédnak mennyit! Ez pedig nem mese, hanem szent igaz, mint azt *Fáter mester* birtokomban levő sajátkezű leve és a »Szőlészeti és borászati Lapok« 1899. évi egyik száma is bizonyít. Nem kell utalnom a *Szarka Bert* bátyám gulács-i (*Bereg m*) kertjében levő lúgasára, mely minden esztendőben behozza a 600 koronát, mert ez egy példából is láthatja mindenki óriási arányú jövedelmező voltát.

Ez az, amire én minden magyar gazda figyelmét felhívni szeretném. Ez az, amit mindenkinek fülébe szeretnék kiáltani: »Ültess lúgas-szőlőt, ha sem helyed, sem pénzed nincs nagyobb tábla létesítéséhez. Ne mindentéle haszontalan futókéval rakd meg az eresz alját, veranda oszlopát, pusztá falat, mert szépnek ez százszor szebb, és még hozzá jövedelmező.«

Sokan mosolyogják soraimat, tudom, hogy ilyen igénytelennek látszó kis dologgal állok elő, de hej, sokan vagyunk kiknek nem telik ám szőlőhegyre, nem telik válogatni a piacon a szebbnél-szebb fűrtökben és keservesen kell beteg édesanyánknak a doktor rendelte kis jó bort megvevni drága pénzen, a mit pedig pár garással és egy kis igyekezettel magunk megtermelhetnénk évről-évre.

Bár gyenge szavam ne mint kiáltó szó hangzana el a pusztában, hanem sok jó magyar ember gondolkozna rajta s vessen magában számításat milyen osekély kiadás milyen kevés munka mellett, milyen haszonra lehet kilátása és ne sajnálja a fáradságot, vegyen elő egy kalendáriumot vagy újságot és keresse meg benne valamelyik szőlőoltvány-telep címét, a melyik lúgas-oltványokat kínál, irjon neki és vegyen egy-két tőkét próbára, meglátja, hogy szavam a tapasztalaton alapuló becsületes meggyőződés sugallata.

Nem fogom sajnálni, hogy igénytelen szavaimat hangoztatni merem ott, hol annyi nagytudományu szakember vállalt ve működik közre azon, hogy megfigyeléseiket, észrevételeiket, fáradságos, gondos kísérleteik eredményét közzétéve a gazdaközönségnek, az egész ország minden polgárának hasznára legyenek; ha csak egyetlen egy jó magyar ember is megszívleli azt és ez uton jövedelemre tesz szert s könnyít vele helyzetén. Adja Isten, hogy minél számosabban legyenek, kiknek hajlékába ez uton fog jókedv — ha még oly kicsiny is — költözni.

Rátz.

Gabonafőzsde.

Budapesti gabonafőzsde.

A határidő üzlet szilárd irány után, osekély forgalom mellett mérsékeltén gyengült, a hangulat azonban tartott maradt.

	Kezdete	Változás
Buza okt.-re	778	777—777
Buza	—	—
Buza apr. 1904	—	—
Rozs okt.-re	668	667—666
Rozs	—	—
Rozs áprilisra	—	—
Zab okt.-re	552	551—550
Zab	—	—
Zab áprilisra	—	—
Tengeri okt.-re	—	—
Tengeri	—	—
Tengeri máj. 1904	532	530—529
Repce	—	—
Repce aug.	11.80	11.80—11.80

Felelős szerkesztő:

UGOVICH IMRE

9873/903, Tkv.

Árverés hirdetményi kivonat:

A szabadkai kir. törvényszék mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai általános tőpénztár részvénytársaság végrehajthatónak *Horváth Elek* és neje *Pápai Piroska* vajtást szenvedett elleni 100 kor, tőke és járuléka iránti vajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék, a szabadkai kir. jbiróság területén lévő Szabadka város belterületén a szabadkai 4278 sz. betétben. A + 5667 hr. b. 88 ö. i. számú s *Horváth Pál* s neje *Pápai Piroska* nevén álló VI. kör lakház és 66 □ öl udvarra az árverést 1440 kor, megállapított kikiáltási árral elrendelte, és a fenebb megjelölt ingatlan az 1903. évi november hó 30 napján d. e. 9 órakor ezen kir. törvényszék mintkvi. hatóság árverési irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 144 koronát készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §ában kijelölt-ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán 1903. évi szeptember hó 15-én.

Dr. Fáblán kir. tvszéki albiró

SZŐLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár minden kuszó természetű) mert nagyobb része ha meg-nő is, termést nem hoz, azért sokan nem értek fel eredményt eddig. Hol lúgasos alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlő-érés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legosekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb dísz, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyéb használatos részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, számos fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bármentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Ozím:

Ermelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.